

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jana Čipery a soudců JUDr. Jiřího Hanuše a Mgr. Tomáše Šintáka ve věci

žalobce: **obec** [REDACTED], IČ [REDACTED]
sídlem [REDACTED], [REDACTED]
zastoupený advokátem JUDr. Martinem Purkytem
sídlem náměstí 14. října 496/13, 150 00 Praha

proti
žalovanému: **Česká republika – Státní pozemkový úřad**, IČ 01312774
sídlem Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha 3
zastoupený advokátem JUDr. Radkem Jonášem
sídlem U Roháčových kasáren 1555/10, 100 00 Praha

o nahrazení projevu vůle uzavřít smlouvu o převodu pozemků

k odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou ze dne 23. května 2023 č. j. 13 C 375/2021-289, ve znění doplňujícího usnesení ze dne 29. května 2023 č. j. 13 C 375/2021-295

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu **se mění** tak, že **se** žaloba o nahrazení projevu vůle žalovaného uzavřít s žalobcem smlouvu, kterou by žalovaný žalobci bezplatně převedl pozemky p. č. [REDACTED] a [REDACTED] v katastrálním území [REDACTED], obec [REDACTED], **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před okresním ani před krajským soudem.
- III. Žalobce je povinen nahradit České republice na účet Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou náklady řízení 25 868 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalující obec se domáhala soudního výroku, jímž by byl nahrazen projev vůle žalovaného uzavřít s ní smlouvu o bezplatném převodu pozemků p. č. ■■■ a p. č. ■■■, nacházejících se v jejím katastrálním území ■■■.
2. Poukazovala na to, že oba pozemky byly změnou obecního územního plánu z roku 2015 zahrnuty do budoucí tzv. veřejné zeleně v zastavitelné ploše obce, a argumentovala, že za této situace má vůči žalovanému (protože vlastníkem pozemků je Česká republika a příslušnost hospodařit s tímto majetkem má Státní pozemkový úřad) právo na jejich bezplatný převod podle § 7 odst. 1 písm. e/ zákona č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu, v platném znění.
3. Žalovaný žádal žalobu zamítnout. Bránil se, že zákonem stanovené podmínky pro převod nejsou splněny v úplnosti. V první řadě namítl, že na předmětných pozemcích ve skutečnosti není a ani nemá být veřejná zeleň, nýbrž krajinná zeleň, anebo jde, resp. půjde o sportoviště. Navíc zde vzhledem k ochraně vzácného ptačího druhu ani nelze provádět žádné změny a vysazovat dřeviny je tu možno jen na samotném východním okraji lokality (podél silniční komunikace).
4. Rozsudkem ze dne 22. září 2022 č. j. 13 C 375/2021-218 okresní soud žalobě vyhověl. K odvolání žalovaného však krajský soud ono rozhodnutí usnesením ze dne 8. února 2023 č. j. 17 Co 200/2022-256 ve znění usnesení ze dne 28. února 2023 č. j. 17 Co 200/2022-258 zrušil a věc vrátil okresnímu soudu k dalšímu řízení. Okresnímu soudu vytkl, že nijak neodůvodnil jedno z klíčových východisek svého rozhodnutí, totiž že se předmětné pozemky podle platného územního plánu nalézají (v zastavěném území nebo) v zastavitelné ploše žalující obce (a v odvolacím řízení se ukázalo, že žalovaný zpochybňuje i tento předpoklad žalobcem požadovaného převodu); jen reprodukoval úsudek znalce, že danou plochu „lze chápat jako analogii k zastavitelné ploše“, což bylo z hlediska odůvodnění soudního rozhodnutí zcela nedostatečné. Krajský soud tedy okresnímu soudu uložil, aby se v dalším průběhu řízení blíže zabýval i uvedenou otázkou, a to se zřetelem k obrazové i textové části platného územního plánu obce ■■■.
5. Rozsudkem ze dne 23. května 2023 č. j. 13 C 375/2021-289 ve znění doplňujícího usnesení ze dne 29. května 2023 č. j. 13 C 375/2021-295 okresní soud nyní žalobě znovu vyhověl (výrok I), uložil žalovanému nahradit žalobci náklady řízení 74 286,48 Kč (výrok II) a rozhodl, že stát právo na náhradu nákladů řízení nemá (výrok III).
6. V odůvodnění především podal přehled svých skutkových zjištění, shrnul skutkový stav, citoval některá zákonná ustanovení a deklaroval, že platná zákonná úprava zakládá nárok obce na převedení státem vlastněných zemědělských pozemků, s nimiž je příslušný hospodařit Státní pozemkový úřad, pokud o takový převod obec požádá, pozemek se nachází v jejím katastrálním území, převodu nebrání práva třetích osob a jde o pozemek, jehož znaky jsou vymezeny pod některým z písmen a – f § 7 odst. 1 zákona o Státním pozemkovém úřadu. Konstatoval, že v daném případě není mezi účastníky sporu, že dotčené pozemky jsou zemědělské, že jsou ve vlastnictví České republiky, že příslušný hospodařit s nimi je Státní pozemkový úřad a že žalující obec, v jejímž katastrálním území se nacházejí, podala písemnou žádost o jejich převod. Současně nebylo tvrzeno ani zjištěno žádné právo třetích osob, které by převodu bránilo. Sporné tak zůstává jen to, zda se předmětné pozemky nacházejí (v zastavěném území nebo) v zastavitelné ploše, určené územním plánem nebo regulačním plánem k realizaci veřejné zeleně nebo k realizaci veřejně prospěšných opatření anebo již k těmto účelům využité (§ 7 odst. 1 písm. e/ zákona o Státním pozemkovém úřadu).

7. K tomu okresní soud předně vyložil, že podle jeho mínění jsou oba pozemky součástí zastavitelné plochy žalované obce, protože jsou takto (soudě podle písemné i grafické části) začleněny do územního plánu obce, zajišťují plynulý přechod ze zastavěné části obce do volné krajiny a – zejména díky napojení na další přiléhající sportoviště – vykazují potenciál dalšího rozvoje. A dále znovu – tak jako v předchozím rozsudku – vysvětlil, proč je názoru, že je oba pozemky třeba hodnotit jako veřejnou zeleň. S odkazem na definice pojmů v § 2 zákona č. 183/2006 Sb., uzavřel, že územní plán žalované obce zahrnuje oba pozemky do plochy změn v krajině, charakterizované jako veřejné prostranství, veřejná zeleň, a zřetelně je graficky začleňuje do zastavitelné plochy. Na veřejnou zeleň se tedy má změnit jejich nynější zemědělský charakter. Pojem veřejná zeleň není v zákoně definován, a za určující proto okresní soud pokládal, že jsou pozemky za veřejnou zeleň v územním plánu označeny a zároveň jsou využívány k účelu, jaký má veřejná zeleň naplňovat. Konkrétně mají tvořit přechodovou zónu mezi zastavěnou částí obce a volnou krajinou a zároveň plnit i rekreační funkci. Okresní soud míní, že podoba veřejné zeleně je závislá právě na funkci, kterou má v konkrétní krajině vykonávat. Ztotožnil se s názorem projektového ateliéru, že se zástavba v horské vesnici potýká nikoli s nedostatkem zeleně, ale s nedostatkem přístupu do ní, který je komplikován nejčastějším způsobem využití okolního území formou oplocených pastvin. Problémem tak je prostupnost krajiny bránící každodenní rekreaci obyvatel. A v případě dotčených pozemků jde jak o krajinnou zeleň, ve smyslu volné přírody bez zásadních úprav člověkem, tak i o veřejnou zeleň, když pozemky mohou takto sloužit i bez jakýchkoliv úprav. Stačí tedy jejich prohlášení za veřejnou zeleň, čímž je docíleno jejich zpřístupnění veřejnosti. Podle soudu prvního stupně je lze postavit na roveň parkům či veřejným sportovištím, které veřejnou zelení bezesporu jsou. V zimní sezóně budou využívány ke sportovním účelům, což má pro danou oblast zásadní význam, a letní klidový režim vychází vstříc ochraně vzácného ptactva, což není s chápáním pozemků jako veřejné zeleně v žádném rozporu. Pro určení charakteru veřejné zeleně není podle okresního soudu nezbytné její celoroční užívání veřejností. Pozemky zajišťují přístup obyvatel obce do volné přírody, avšak nejsou pouhým „průchodem“. Mají zcela jinou hodnotu než běžná okolní krajina, zejména pak vzhledem k sezónnímu rekreačnímu využití. Okresní soud tedy pokládal za splnění všechny zákonem stanovené podmínky pro žalobcem požadovaný převod.
8. Proti tomuto rozsudku se žalovaný odvolal. Navrhl změnit jej v zamítavý. Vylíčil, u jakých ploch by pokládal podmínku veřejné zeleně za splněnou, a zdůraznil, že předmětné pozemky o celkové výměře 12,4739 ha, které lze nejlépe charakterizovat jako „louky za vsí“, navazující na navržený lyžařský areál, mají jinou povahu než parky, parkově upravené plochy nebo sídelní zeleň. Žalovaný citoval z okresním soudem pořízeného posudku znalce Ing. arch. Hadlače, že dotčené pozemky jsou krajinnou zelení s omezeným přístupem veřejnosti, takže je veřejnou zelení v plném slova smyslu nazvat nelze, a že jejich stav kvůli ochraně vzácného ptactva nemůže být měněn, tedy ani způsobem typickým pro veřejná prostranství. Jejich rozhodující charakteristikou je ochrana přírody. Už proto podle odvolatele nemůže být sporná zákonná podmínka převodu naplněna. Pozemky jsou nyní vzhledem k ochraně ptactva a stávajícímu způsobu využití zatravněny a rozhodně tu nelze uvažovat např. o tvorbě květinových záhonů, výsevu trávniku, případně instalaci závlahového systému. Znalec navíc mj. vypověděl, že v územním plánu mohla být celá lokalita klidně označena jako ostatní plocha – sportoviště a lze se jen domnívat, z jakého důvodu se tak nestalo. Také z dopisu zpracovatele územního plánu je zřejmé, že je u předmětných pozemků akcentován důraz na sportovně oddychové aktivity, nikoli na „veřejnou zeleň“. Pokud by zákonodárce chtěl bezúplatně převádět na obce pozemky státu určené „na sportoviště“, nepochybně by to výstižně uvedl, jak se v jiném případě stalo. Na složitost terminologie upozornila ve svém svědectví i zpracovatelka územního plánu, jejíž výpověď podle žalovaného také oslabilá splnění podmínky převodu, že pozemek musí

být (v zastavěném území nebo) v zastavitelné ploše určené územním plánem k realizaci veřejné zeleně. Žalovaný také znovu připomněl, že u předmětných pozemků je akcentován důraz na sportovně oddychové aktivity, nikoli na „veřejnou zeleň“. Za situace, kdy se na pozemcích zemědělsky hospodaří, nemůže podle něj obstát závěr soudu prvního stupně, že jsou pozemky využívány k účelu, jaký veřejná zeleň má poskytnout, resp. že plní funkci, jaká se od veřejné zeleně očekává.

9. Žalobce navrhl rozhodnutí okresního soudu jako v úplnosti správné potvrdit. Obšírně citoval ze znaleckého posudku a připomněl, že k hodnocení, že pozemky veřejnou zelení jsou, se ve své výpovědi před okresním soudem nakonec přiklonil i znalec. Podobně vyzněly i stanovisko projektanta a svědecká výpověď zpracovatelky územního plánu, která s odkazem na kontext celkové koncepce územního plánu uvedla, že oba pozemky, zajišťující přechod zástavby do volné krajiny a plnící rekreační funkci s rozvojovým potenciálem, chápe jako zastavitelné území veřejné zeleně. Žalobce míní, že tedy předmětné pozemky představují specifickou formu veřejné zeleně. O tomtéž pak svědčí i grafická a textová část platného územního plánu. Podle ní je na dané zastavitelné ploše přípustná realizace určitých staveb (žalobce tu odkázal na konkrétní pasáž textové části plánu). O tom, že oba pozemky splňují charakteristiku veřejné zeleně z formálního hlediska, nemůže být vzhledem k jejich zahrnutí do plochy změn v krajině („K2“), charakterizované jako veřejné prostranství – veřejná zeleň („ZV“), sporu. A ostatně už toto samotné jejich zařazení přitom podle žalobce k naplnění sporné podmínky stačí.
10. Při odvolacím jednání pak starosta žalující obce ještě shrnul, že v současnosti jsou oba pozemky loukou, na jejíž části je provozován okruh pro běžecské lyžování (tratě zůstávají tytéž, jaké popsal okresním soudem ustanovený znalec ve svém posudku) a plánováno je jeho prodloužení. Na části okruhu je umístěno osvětlení, ovšem lampy se na léto demontují (jde o plnění podmínky CHKO). Žalující obec také počítá s osázením části pozemků (konkrétně podél cesty, pod lesem, u mokřadu a k oddělení od skiareálu) asi 150 - 200 ovocnými stromy s výškou do 6 metrů (i zde jde o podmínku CHKO a naplněn bude i stanovený koeficient výsadby). Pozemky by ovšem měly zůstat neoplocené a neměla by na nich probíhat intenzivní zemědělská činnost. V sousedním skiareálu by měly být zřízeny stanice lanovky, půjčovna lyží a další obslužné budovy (některé již stojí), ale jinak se s žádnou výstavbou v okolí hranic obou pozemků nepočítá.
11. Protože bylo odvolání podáno včas a k tomu oprávněnou osobou, krajský soud napadený rozsudek přezkoumal a dospěl k následujícím závěrům:
12. Jak okresní soud správně uvedl, podle § 7 odst. 1 písm. e) zákona č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů, v nyní platném znění, platí, že Státní pozemkový úřad bezúplatně převede zemědělské pozemky, s nimiž je příslušný hospodařit, na základě písemné žádosti obce, v jejímž katastrálním území se nacházejí, do jejího vlastnictví za předpokladu, že tomu nebrání práva třetích osob, a to jde-li o pozemky v zastavěném území nebo v zastavitelné ploše určené územním plánem nebo regulačním plánem k realizaci veřejné zeleně nebo k realizaci veřejně prospěšných opatření anebo již k těmto účelům využité.
13. V citovaném ustanovení tedy zákonodárce obecně založil obcím vůči státu časově nelimitovaný právní nárok na bezplatný převod pozemků, které splňují vymezené podmínky. Jinými slovy, je tu zakotven originární zákonný nárok obcí na nabytí definovaného státního majetku bez poskytnutí majetkové protihodnoty. Krajský soud především míní, že už vzhledem k této povaze dané právní normy nemohou obstát jakékoli její „extenzivní výklady“, které by okruh pozemků, jichž se citované ustanovení vzhledem k jeho slovnímu znění týká, ve prospěch obcí „rozšiřovaly“.

14. Konstituování nároku na bezúplatný převod pozemku podle § 7 odst. 1 písm. e) zákona o Státním pozemkovém úřadu je bezpochyby kvalitativně významným opatřením na podporu obcí. Jeho zjevným účelem je vytvořit obcím lepší podmínky pro péči o jejich veřejnou zeleň (tato péče je pokládána za jednu z veřejných funkcí obce; viz např. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ve věci sp. zn. 28 Cdo 1127/2009), resp. uspokojit logický a legitimní zájem obcí, které mají pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, vlastnit pozemky (stávající či budoucí) veřejné zeleně v zastavěných plochách (rozumí se v plochách, které již zastavěny jsou nebo se jejich zastavění už plánuje).
15. V projednávané věci je vzhledem k výsledkům dokazování především zřejmé, že pozemky p. č. ■■■ a ■■■ v katastrálním území ■■■ o výměrách 9 995 a 114 744 m², trvalý travní porost (louky se dvěma skupinami listnatých stromů, nyní pronajaté třetímu subjektu k zemědělskému obhospodařování, respektujícím sezónní pravidla ochrany chřástala polního), jsou od roku 2015 v územním plánu žalující obce vedeny jako součást jejího zastavitelného území (§ 2 odst. 1 písm. j/ zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v nyní platném znění) s navrženou změnou způsobu využití („plocha změn v krajině K2“) „plochy veřejných prostranství – veřejná zeleň ZV“. V textové části plánu jsou v té souvislosti popsány jako „plocha navazující na navržený lyžařský areál v ■■■, která bude sloužit k realizaci zeleně za podmínky dodržení podmínek ochrany přírody zejména ve vztahu k výskytu chřástala polního; výsadba dřevin je přípustná pouze na východní hranici lokality podél silniční komunikace a nikoliv v ploše z důvodů ochrany chřástala polního; v ploše bude v zimním období provozován okruh pro běžecké lyžování a osazeno sezónní osvětlení; max. koeficient plochy pro realizaci zeleně – 0,01“.
16. Krajský soud především nepokládá za správný názor, že už tato okolnost (formální kategorizace pozemků v územním plánu) sama o sobě musí znamenat, že jde o pozemky, které zákonodárce k případnému bezplatnému nárokovému převodu z hlediska jejich umístění v obci výše citovaným ustanovením předurčil. Nelze ztrácet ze zřetele, že podle § 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v nyní platném znění, i podle sjednocující judikatury Nejvyššího soudu České republiky je veřejná zeleň vždy součástí veřejného prostranství (viz např. 28 Cdo 311/2022), veřejné prostranství vzniká naplněním zákonných znaků (tzv. „ex lege“) a pro vyhodnocení určitého prostoru jako veřejného prostranství není bez dalšího rozhodující, zda byl tento prostor jako veřejné prostranství označen ve správním aktu, zejména v obecně závazné vyhlášce, v opatření obecné povahy (např. tedy v územním plánu) či ve správním rozhodnutí (stejně jako není podstatné, kdo je vlastníkem pozemku), nýbrž právě jen naplnění zákonem stanovených znaků veřejného prostranství (vyžaduje se tedy splnění materiálního, nikoli pouze formálního kritéria; viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 2378/2016, 28 Cdo 3483/2020, 22 Cdo 2442/2021, 28 Cdo 108/2021 nebo 28 Cdo 252/2022).
17. Podle výsledků dokazování pozemky p. č. ■■■ a ■■■ na zastavěné území obce v současnosti prostorově bezprostředně nenavazují a podle územního plánu žalující obce ani po realizaci nyní zamýšlených staveb, tedy po dokončení výstavby zařízení plánovaného areálu zimních sportů, navazovat nebudou (nemají). Jsou a podle územního plánu nadále mají zůstat obklopeny lesem, loukou, komunikacemi a vodní plochou. Ze zástavby, resp. stavebních úprav na sousedních pozemcích, jim v budoucnu podle územního plánu má nejbližše být chystané parkoviště lyžařského areálu (plocha označená v územním plánu jako „■■■“), navazující objekty technického a provozního zázemí areálu a další parkovací plocha („■■■, ■■■, ■■■“). Plánovaný areál lyžařských sportů (mimochoodem, jeho plocha, „K1“, je v textové části plánu charakterizována – nikoli jako veřejná zeleň, nýbrž – slovy „plochy smíšené nezastavěného území – přírodněsportovní NSps; sjezdová lyžařská trať včetně nezbytných souvisejících zařízení, tj. vleky, lanové dráhy, sezónní osvětlení běžecké trati, bezpečnostní prvky“) však bude s předmětnými pozemky (jsou-li v dané souvislosti,

ač jsou rozděleny pozemkem p. č. [REDAKCE], ostatní komunikace, ve vlastnictví žalobce, brány jako celek) sousedit jen z jedné strany a bude je nadále oddělovat od hlavní zástavby obce. Oba pozemky tak vlastně představují určitý „výběžek“ plánem vymezeného zastavitelného území obce. Ačkoli tedy bezesporu jsou v obecním územním plánu vedeny jako součást jejího zastavitelného území, počítá týž plán s tím, že jejich nejbližší okolí bude zastavěno, lze snad říci, jen minimálně (v sousedství se má nacházet jen prostorově omezené nezbytné zázemí plánovaného sportoviště, v územním plánu popsané jako solitérní objekty menšího a malého měřítka, oddělené prolukami, a parkovací plochy). A rozumí se, že ani na nich samotných žádná stavba v plánu není (i kvůli ochraně vzácného ptačího druhu). Na takovou situaci podle krajského soudu ustanovení § 7 odst. 1 písm. e) zákona o Státním pozemkovém úřadu, vzhledem k jeho účelu, totiž umožnit obcím, aby od státu získaly bezplatně plochy, na nichž se nachází nebo má vzniknout veřejná zeleň v zastavěném území, nedopadá.

18. V současnosti je a i v dohledné budoucnosti bude (vedle udržení sezónních příznivých podmínek pro život chráněného ptáka – dvakrát v roce jde o jeho potenciální hnízdiště) z hlediska zájmů obce a jejích občanů hlavní funkcí předmětných pozemků (a v tom je jejich specifikum) provozování sezónního rekreačního sportoviště (části tratě pro běžecké lyžování), charakteristického tím, že z povahy provozovaného sportu má být a je v přírodě. Jde o sportoviště určené pro nejširší sportovní veřejnost. V tom tedy spočívá stěžejní význam obou dotčených pozemků pro obec (ovšem jsou tu i další zájmy, především zájmy ochrany přírody a jistě i současného uživatele pozemků). Běžecké lyžování jako oddechová aktivita místních a přespolečných sportujících občanů je obecně nesporně provozováno také, ba především, mimo zastavěná sídla, a vidět v jeho provozování primárně naplňování funkce veřejné zeleně v zastavěné části obce se i proto nejeví přiléhavé. Podobné je to i s naplňováním funkce umožnění prostupnosti krajiny. Tento účel pro veřejnou zeleň v zastavěném území obce charakteristický jistě není. A ryze hypotetický potenciál dalšího využití plochy pozemků nemá v daných souvislostech žádnou relevanci. Určující je, že předmětné pozemky svou povahou (louky o dané rozloze) a umístěním (viz shora) neplní a podle územního plánu ani v budoucnu nemají plnit prvořadě funkce, jaké má typicky plnit veřejná zeleň v zastavěném území (parky, zahrady, záhony, zelené pásy podél komunikací, stromořadí, solitérní stromy a keře mají primárně zkrášlovat veřejných prostor, zlepšovat kvalitu vzduchu, korigovat teplotních výkyvy, zastínovat, přispívat ke snižování hluchosti apod., a těmito vlastnostmi sloužit také k rekreaci občanů). Jinak vyjádřeno, zeleň, která se na pozemcích nachází, resp. je tu plánována (výsadba stromů), nemá podle krajského soudu „z urbanistického hlediska“ pro žalující obec a občany takový význam (význam takového typu a tak bezprostřední), aby bylo na místě ustanovení § 7 odst. 1 písm. e) zákona o Státním pozemkovém úřadu vzhledem k jeho účelu aplikovat.
19. Z uvedených důvodů krajský soud pokládá rozhodnutí okresního soudu za nesprávné. Proto napadený rozsudek změnil (§ 220 občanského soudního řádu) tak, že se žaloba zamítá.
20. Toto rozhodnutí samozřejmě samo o sobě nebrání tomu, aby žalující obec pozemky od státu získala. Vyjadřuje jen to, že nejsou splněny předpoklady, aby se tak stalo bezplatným převodem podle § 7 odst. 1 písm. e) zákona o Státním pozemkovém úřadu.
21. Žalující obec tedy se svou žalobou nakonec neuspěla. Takový neúspěch s sebou v principu má nést povinnost hradit náklady řízení, a to protistraně i státu (§ 142 odst. 1, § 148 odst. 1 o. s. ř.).
22. Při úvaze o případné náhradové povinnosti žalobce vůči žalovanému však krajský soud vzal v potaz, že se v občanském soudním řízení vždy nahrazují jen náklady, které byly k prosazení či obraně zájmů dotyčného účastníka vynaloženy účelně (viz § 142 odst. 1 o. s. ř.). A přiklonil se k závěru, že náklady žalovaného na zastoupení advokátem za účelné pokládat nelze.

Podle ustálené rozhodovací praxe Ústavního i Nejvyššího soudu České republiky (viz např. rozhodnutí ve věcech sp. zn. I. ÚS 2929/07, I. ÚS 1452/09, II. ÚS 1215/10, II. ÚS 2238/09, II. ÚS 1172/12 nebo II. ÚS 3790/19, resp. 28 Cdo 3693/2021, 28 Cdo 1185/2022 nebo 28 Cdo 2995/2022) totiž zásadně platí, že je-li stát k hájení svých zájmů vybaven příslušnými organizačními složkami finančně i personálně zajištěnými ze státního rozpočtu, není důvod, aby výkon svých práv a povinností v této oblasti přenášel na soukromý subjekt (advokáta), a pokud tak přesto učiní, zásadně není důvod pro uznání takto mu vzniklých nákladů jako vynaložených účelně. Výjimku představují situace, kdy je jádrem řízení právní problematika, která přímo nesouvisí s oblastí spravovanou ústředním orgánem státní správy, případně právní problematika velmi specializovaná, obtížná, dosud neřešená, problematika s mezinárodním prvkem, vyžadující znalosti cizího práva, eventuálně jazykové znalosti apod. Podle mínění krajského soudu ovšem v projednávané věci o žádnou z takových či podobných výjimek nejde. Převody pozemků podle § 7 odst. 1 písm. e) zákona č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu, v platném znění, přímo spadají do kompetence Státního pozemkového úřadu, který by tedy jistě měl být schopen prostřednictvím svého aparátu odborně vyhodnotit mj. i to, zda konkrétní pozemek je k takovému převodu z hlediska zákonných podmínek způsobilý, a svůj úsudek i v úplnosti argumentačně hájit. A ani v řízení jako takovém se podle krajského soudu nevyskytly žádné natolik mimořádné aspekty, které by potřebu státu vyhledat odbornou právní pomoc s dostatečnou přesvědčivostí výjimečně odůvodňovaly. Krajský soud proto rozhodl, že právo na náhradu nákladů nemá (tedy ani žalovaný vůči žalobci) nikdo z účastníků.

23. K tomu, aby nebyla neúspěšnému žalobci uložena náhradová povinnost vůči státu, ovšem žádný důvod nalézt nelze. Proto krajský soud rozhodl, že je žalobce povinen nahradit státu veškeré v řízení vzniklé náklady, tedy částku 25 868 Kč (vynaloženou na znalečné).

Poučení:

Odvolání proti tomuto rozsudku není přípustné.

Dovolání je přípustné, pouze pokud rozsudek závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Lze je podat do dvou měsíců ode dne doručení tohoto rozsudku, a to k Nejvyššímu soudu České republiky v Brně, prostřednictvím Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou.

Hradec Králové 2. října 2023

JUDr. Jan Čípera v. r.
předseda senátu